

KARTLÄGGNING

Kartläggning bidragsöversyn fritid

2022-2023

Framtagen av regionstyrelseförvaltningen

Version [1.0]

Region Gotland

Besöksadress Visborgsallén 19

Postadress SE-621 81 Visby

Telefon +46 (0)498 26 90 00

E-post regiongotland@gotland.se

Org nr 212000-0803

Webbplats www.gotland.se



Innehåll

Kartläggning bidragsöversyn fritid	1
1. Uppdrag	3
1.1 Syfte	3
1.2 Mål	3
1.3 Tidplan	3
1.4 Metod	3
1.4.1 Omvärldspaning	3
1.5 Omfattning	4
1.6 Användning	4
2. Bidragsbestämmelser/regler	5
2.1 Nivå och redigering	5
2.2 Stödgivningens syfte	5
2.3 Stödgivningens mål	6
2.4 Stödgivningens målgrupper	6
2.4.1 Ideella föreningar	6
2.4.2 Sociala föreningar	7
2.4.3 Studieförbund	7
2.5 Stödgivningens kategorier och stödformer	8
2.5.1 Kategorier	8
2.5.2 Befintlig stödformer	8
2.5.3 Hur gör andra?	12
2.5.4 Stödformer, sammanfattning	13
3. Hantering	14
3.1 Allmänt	14
3.2 Ansökningsförfarande	14
3.3 Bedömningsprocesser	16
3.4 Bedömningsparametrar	18
3.5 Beslut	19
3.6 Uppföljning & granskning	20
3.6.1 Uppföljning	20
3.6.2 Granskning	21
4. Ekonomi	22
4.1 Resurssättning	22
4.1.1 Målbild och förutsättningar	22
4.1.2 Budgetram Region Gotland	23
4.1.3 Jämförelser med andra	23
4.1.4 Behov	24
4.2 Utfall	25
4.2.1 Jämlikhet kategorier	26
4.2.2 Jämlikhet områden	27
4.2.3 Jämlikhet	27
4.2.4 Jämställdhet	28
4.2.5 Geografiskt perspektiv	28
4.2.6 Åldersperspektiv	29
4.3 Dialog och enkät	29
4.3.1 Kort sammanfattning	29
4.3.2 Synpunkter på befintliga stöd	30
4.3.3 Synpunkter på hanteringen	31
4.3.4 Tankar om nya stöd	31
4.3.5 Tankar om resurssättning	33
4.3.6 Övriga synpunkter	33
4.3.7 Vilka har deltagit?	34

1. Uppdrag

Nedan beskrivs kartläggningens syfte, mål, tidplan, metod, omfattning och användning.

1.1 Syfte

Detta dokument svarar mot bidragsöversynens uppdragsbeskrivning gällande att kartlägga och analysera befintliga stöd inom fritidsområdet samt hur dessa svarar mot områdets behov. Dokumentet ska ligga till grund för det fortsatta arbetet inför förslag till nytt stödsystem för fritidsområdet.

1.2 Mål

Detta dokument avser att utreda befintligt bidragssystem gällande:

- ändamålsenlighet gentemot aktuella styrdokument samt hur stödgivningen är kopplad till dessa och hålls uppdaterade

Dokumentet avses användas som diskussionsunderlag för referensgrupper och projektgrupp kring förslag till förändringar och nya bidragsbestämmelser för fritidsområdet.

1.3 Tidplan

Själva bidragsöversynen genomförs i två steg. Denna kartläggning och analys sker inom andra steget, då Fritidsenhetens bidragssystem samt bidragen till studieförbunden ses över. Kartläggningen genomförs under hösten 2022 till feb 2023 och ska utgöra underlag för vidare dialogmöten och diskussioner.

Bidragsöversynens första steg handlade om kulturenhetens stöd genomfördes under 2022.

1.4 Metod

Arbetsgruppen bestående av Karin Leoson (projektledare), Viktoria Norberg (projektadministratör), Per Wallstedt (fritidsstrateg) och Sofia Nordström har inhämtat uppgifter inhämtats från Fritidsenhetens stödgivning under åren 2019-2021.

Med hjälp av extern kompetens har uppgifter inhämtats från fyra kommuner (se 1.4.1) för jämförelser gällande bidragsformer, kriterier och ekonomi.

Dessa data har sammanställts och analyserats för att ge svar på bidragsöversynens frågeställningar.

1.4.1 Omvärldsspaning

Under kartläggningen har uppgifter för jämförelse inhämtats från fyra andra kommuner: Gävle, Karlskrona, Nyköping och Örnsköldsvik. Tre av dessa har ungefär samma befolkningsunderlag som Gotland (Karlskrona, Nyköping och Örnsköldsvik), medan Gävle är större. Samtliga ligger geografiskt en bit ifrån storstadsområdena och är i någon mån glesbygdskommuner. Örnsköldsvik visserligen har den största ytan men mer än hälften utgörs huvudsakligen av skog. Den bebyggda delen är väsentligt mindre än Gotland och befolkningstätheten därmed ungefär densamma. Gotland avviker dock i två andra avseenden: Dels är en stor andel av tätorterna små, dels är andelen invånare under 19 år påtagligt lägre.

Jämförelseuppgifter har inhämtats från offentlig statistik samt kommunernas dokument (bidragsbestämmelser m m). Dock bör noteras att fritidsområdet organiseras och olika, vilket gör att jämförelser och statistik huvudsakligen kan visa mångfald och olika möjligheter.

Figur 1: Jämförelsekommuner

	Gotland	Gävle	Karlskrona	Nyköping	Örnsköldsvik
Invånare	61 205	103 337	66 655	57 633	55 712
Landyta km ²	3 134	1 613	1 043	1 421	6 377
Invånare/km ²	19,5	64,1	63,9	40,6	8,7
Invånare i tätort, %	91,7	93,5	88,8	92,5	97,8
Invånare 0-12 år %	13,2	14,8	14,3	15,3	14,9

Föreningslivet i de olika kommunerna har vissa likheter men är olika organiserat och resurssatt. I statistiken märks vissa olikheter gällande föreningslivet, t ex deltagartillfällen (antal per invånare i åldern 7-20 år), hur nöjd man är med kommunens anläggningar och hur många deltagartimmar per invånare som studieförbunden rapporterar.

Figur 2: Föreningsliv

	Gotland	Gävle	Karlskrona	Nyköping	Örnsköldsvik
Deltagartillfällen idrottsföreningar, st/invånare 7-20 år	27	33,4	31	20	38,4
Nöjd medborgarindex anläggningar	55	62	58	59	60
Studieförbundens deltagartimmar, antal/inv	1,9	3,4	2,6	1,0	3,1

1.5 Omfattning

Arbetsgruppen bestående av Karin Leoson (projektledare), **Viktoria Norberg (projektadministratör)**, Per Wallstedt (fritidsstrateg) och Sofia Nordström (föreningskonsulent) har inhämtat uppgifter inhämtats från Fritidsenhetens stödgivning under åren 2019-2021.

Data från egna register samt extern omvärldsanalys har sammanställts och analyserats i denna kartläggning.

1.6 Användning

Denna kartläggning ligger som grund för det fortsatta arbetet med bidragsöversynen. Den utgör underlag för diskussion i projektgruppen, styrgruppen och i referensgrupper.

2. Bidragsbestämmelser/regler

Från om med 2023 finns två dokument för stödgivningen: De gamla bidragsbestämmelserna, som än så länge reglerar stödgivningen på fritidsområdet och det nya dokumentet "Regler för stödgivning på kultur- och fritidsområdet" där nytt syfte och nya allmänna bestämmelser är övergripande för hela avdelningens stödgivning. Båda dokumenten diskuteras i detta dokument utifrån fritidsområdets behov.

2.1 Nivå och redigering

De gamla bidragsbestämmelserna omfattar såväl kultur som fritid samt även ett stöd som efter nedläggningen av kultur- och fritidsförvaltningen hanteras av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen (Pengar i påse). Kartläggningen gäller de stöd som kultur- och fritidsavdelningen hanterar.

Det nya dokumentet "Regler för stöd på kultur- och fritidsområdet" innehåller syfte och övergripande målgrupper samt allmänna bestämmelser. Dessa gäller även för fritidsområdet från 2023-06-01. Dokumentet kommer efter bidragsöversynens slutförande att kompletteras med regelverket för fritidsområdets stöd.

Nivåmässigt i strukturen för styrdokument ligger de nya bestämmelserna under Region Gotlands regionala utvecklingsstrategi 2040.

Bidragsbestämmelserna ligger alltså över samtliga planer på området, såsom Kulturplan, Biblioteksplan och Fritidsplan med ett långsiktigt perspektiv med sikte på 2040.

Sammanfattning nivå och redigering:

- De nya stödreglerna kommer endast att omfatta kultur- och fritidsavdelningens stödgivning. Bestämmelserna kring stödet pengar i påse hanteras framöver av handläggande förvaltning.

2.2 Stödgivningens syfte

Verksamhet på kultur- och fritidsområdena skattefinansieras för att möjliggöra politisk styrning mot nationella, regionala och kommunala mål.

I början det nya dokumentet "regler för stödgivning på kultur- och fritidsområdet" har de äldre texterna som hänvisade till Vision 2025 ersatts av skrivningar mot Regional utvecklingsstrategi 2040. En strategisk och politisk diskussion behövs för att se ifall dessa nya skrivningar behöver kompletteras ytterligare utifrån fritidsområdets behov.

Sammanfattning syfte:

- En strategisk diskussion om eventuella kompletteringar av syfte/inledning bör hållas i den politiska referensgruppen.

2.3 Stödgivningens mål

I de äldre bidragsbestämmelserna finns skrivningar om övergripande mål, vilka hänvisar till **Vision 2025**. Förutom "att ekonomin är i balans utifrån ett generationsperspektiv" lyfts följande mål:

- Folkhälsa
- Klimat- och livsmiljö
- Regional utveckling

Ett annat mål som nämns övergripande är att stödgivningen "...eftersträvar kvalitet både vad det gäller bredd och spets." Övriga målformuleringar och prioriteringar finns under respektive stöd.

Nya målskrivningar i "regler för stödgivning på kultur- och fritidsområdet" utgår ifrån stödets syften mot Regional utvecklingsstrategi (RUS). En politisk diskussion bör hållas om målen för fritidsområdets stödgivning

utifrån Vårt Gotland 2040.

Sammanfattning mål:

- Efter att en strategisk och politisk diskussion förts kring stödgivningens syfte, kan målformuleringar för fritidsområdet utformas utifrån regionala prioriteringar.

2.4 Stödgivningens målgrupper

I de gamla bidragsbestämmelser finns inledande, allmänna skrivningar med tyngdpunkt mot föreningsstöd vilka kompletteras av kriterierna under respektive stöd. Det upplevdes som svårbegripligt, för att stödgivningen på kulturområdet riktar sig till fler typer av aktörer.

De nya reglerna för stödgivning delar på stödgivningen till kulturområdet respektive fritidsområdet för ökad tydlighet.

Idag utgår fritidsstöd till:

- Allmännyttiga ideella föreningar, distriktsorganisationer och stiftelser som är registrerade i Region Gotlands föreningsregister

2.4.1 Ideella föreningar

Stödgivning till idrottsområdet, pensionärer, funkis, sociala föreningar och övriga. Stöd utbetalas också till politiska ungdomsorganisationer, men regelverket och beslutsrätten ligger under Regionstyrelseförvaltningen. Den befintliga skrivningen kring de politiska ungdomsorganisationerna bör därför utgå ur KFA:s stödgivningsdokument.

Idrottsföreningar och "övriga föreningar" verkar som fritidsverksamheter – fritt vald på fritiden. Pensionärs- och funkisföreningar är intresseföreningar som bedriver fritidsverksamhet för särskilda grupper.

Tyngdpunkten ligger på idrottsföreningar. Inom idrottsföreningar finns en uppdelning mellan de föreningar som ingår i Riksidrottsförbundet och därmed representeras av Rf Sisu samt övriga, såsom exempelvis russtrav och schack eller spelklubbar. Rf Sisu får ett verksamhetsstöd för att hantera

dialog, stöd och administration till föreningslivet. De föreningar som ligger utanför deras verksamhetsområde riskerar att få sämre representation.

2.4.2 Sociala föreningar

Sociala föreningar agerar stödjande för personer som av olika anledningar behöver hjälp (brottsofferjourer, kvinnojourer osv). Det är kanske inte en verksamhet som man väljer för att berika sin fritid, utan för att man har behov av särskilt stöd.

Det kan finnas anledning att ifrågasätta huruvida stödgivningen till de sociala föreningarna ligger rätt i Region Gotlands organisation. Fem av dessa föreningar insände en skrivelse till regionen 221219 med önskan om förflyttning till Socialförvaltningen. Detta för att istället svara mot mål inom denna verksamhet, samt för att komma närmre socialförvaltningen och deras kompetenser i dialog och övrig stödverksamhet.

Hur gör andra kommuner och regioner?

Många kommuner hanterar samma grupper av föreningar som Region Gotland inom sin stödgivning. Bedömning sker ofta – som inom Region Gotland – av en bedömningsgrupp med representanter från olika förvaltningar. Anledningen är att fritidsavdelningen hanterar samtliga föreningar och har administrativa system för det.

Ibland ligger de sociala föreningarna dock under Socialförvaltningen (eller Arbetsmarknads- och socialförvaltningen eller dylikt). Argumentet för detta är att den beslutande nämnden är mer insatt i ämnesområdet. Det finns också en möjlighet att hitta en lösning mellan dessa, t ex att regler, bedömning och beslut finns hos Socialförvaltningen och endast administreras av Fritidsenheten – så som sker idag gällande politiska ungdomsförbund.

2.4.3 Studieförbund

Stöd till Studieförbund hanteras från och med 2023 av Kulturenheten och är med i denna översyn.

Sammanfattning målgrupper:

- När stödgivningens syfte och mål klarlagts, kan målgrupper definieras.
- En diskussion kring hur vi skapar likvärdighet mellan idrottsföreningar, idrottsföreningar utanför Rf Sisu och övriga föreningar är av intresse.
- Sociala föreningars hemvist behöver diskuteras.

2.5 Stödgivningens kategorier och stödformer

2.5.1 Kategorier

De befintliga stöden kan utifrån dessa sorteras in under fyra rubriker:

Anläggning Drift och underhåll av anläggningar samt stabil infrastruktur.

Ex: Driftsavtal, driftstöd, subventionerad hyra lokaler/mobil anläggning m fl.

Verksamhet Aktivitetsbaserade stöd som ges efter att verksamhet genomförts.

Ex: Aktivitetsstöd, resestöd, verksamhetsstöd, avtal RF Sisu m fl.

Utveckling Områdets utveckling, t ex stöd till toppatleter, lägerverksamhet, stipendier.

Ex: Representationspris, ungdomsledarpris, evenemangsstöd.

Förekomsten av anläggningar skapar förutsättningar för löpande aktiviteter/verksamhet. Utvecklingsmedel skapar möjlighet för förflyttningar mot mål.

En omvärldsspaning visar att spridningen är stor gällande stödformer, men att alla kan sorteras in under dessa kategorier. Samtliga jämförda kommuner har stöd inom dessa tre kategorier.

2.5.2 Befintlig stödformer

På fritidssidan finns många olika stödformer. Konstateras kan att Region Gotlands nuvarande stödsystem verkar ha vuxit fram organiskt under lång tid och är nu komplext och omfattande. Risken är att mängden stödformer och olikheter i beräkningsgrunder gör stödgivningen mindre transparent vilket skapar en oro och reaktivitet på området. Mängden stödformer och beräkningsgrunder gör det också svårare att säkerställa likvärdighet, dvs rättvisa i systemet.

Utöver alla dessa stödformer finns två system som behöver ses över i samband med eller strax efter denna bidragsöversyn:

- taxor och avgifter
- arrenden

Taxor och avgifter kommer inte att ses över i denna kartläggning, men kan komma att behöva en revidering som följd av bidragsöversynen. Arrenden av mark hanteras och beslutas av Tekniska förvaltningen, men skulle behöva ses över då det i dagsläget finns vissa föreningar som arrenderar gratis och andra som betalar olika höga årsavgifter. Kartläggningen omfattar dock inte dessa.

Att beakta är också att Region Gotland helt saknar **regionala stöd** för såväl fritidsområdet som studieförbunden.

Tabell 1: Samtliga stödformer, översikt syfte och kriterier.

Stödform	Syfte	Kriterier
Aktivitetsstöd	Ska stimulera till aktivitet för barn och ungdom, förening för personer med funktionsvariation samt pensionärsförening som är ansluten till riksorganisation.	Aktivitetsstöd ges endast till föreningar med säte på Gotland med minst 10 medlemmar. Stödet består av ett grundbelopp per godkänd sammankomst och ett tilläggsbelopp per deltagare.
Arrangemangsstöd	Stöd kan sökas för enskilda tidsbegränsade arrangemang som stärker Gotlands fritidsutbud och Gotland som mötesplats.	Redovisat behov av stöd, arrangemangets omfattning, utvecklingspotential, om det är unikt och av hög kvalitet samt nyskapande. Ska vara för barn och ungdomar. Bedöms också: Om det är ett landsbygdsarrangemang, utanför högsäsong, samverkan mellan kultur och idrott. samverkan med andra organisationer och/eller näringslivet, främjar jämställdhet och mångfald samt arbetar medvetet med miljöaspekten.
Distriktsstöd	Stöd för bland annat administration, samordning, nätverksbyggande och utbildning.	Barn: Föreningen måste ha minst två underställda lokalföreningar som får också får stöd från regionen. Funkis: Stöd kan sökas av distriktsorganisation eller ensamförening med distriktsfunktion. Ett grundstöd (1800-9200 kr) + 20-107 kr/medlem. Pensionär: Stöd kan sökas av distriktsorganisation eller ensamförening med distriktsfunktion. Pensionärorg får minst, barnorg mest.
Driftsavtal	Stöd till föreningsägda anläggningar där likvärdig anläggning inte finns inom RG.	Driftstöd ska, med vissa undantag, regleras i avtal mellan föreningen och KFA. Stödets storlek och övriga villkor baseras i huvudsak på de faktiska kostnader som föreningen har för drift av anläggningen men hänsyn tas också till särskilda förutsättningar för föreningen eller anläggningen, nyttjandegrad och eventuella kommersiella inslag/intressen. Stödet kan i efterhand minskas proportionellt med nyttjandegraden och ekonomiskt redovisat behov.
Driftstöd	Organisation som driver egen anläggning där likvärdig anläggning inte finns inom RG kan erhålla stöd för ett visst antal specificerade kostnader.	<ul style="list-style-type: none"> • Stöd ges inte till vinstdrivande bolagsformer. • Procent av redovisad faktisk driftkostnad genom inkommen ansökan • Minst 25 stödberättigade ungdomssammankomster per år. • Tillgänglig för andra när föreningen inte själv har verksamhet där och taxan ska vara likvärdig regionens. • Organisation skall årligen redovisa omfattning av anläggningens nyttjande och ekonomisk redovisning. • Ränte- och amorteringskostnader för organisationens lån på anläggningen stöds inte om inte särskilda skäl föreligger och är beslutade av KFN.
Investeringsstöd	Investeringsstöd kan ges till idrottsanläggningar, motionsstugor och samlingslokaler.	Kostnadsberäkningar och ritningar av bransch-kunnig person ska bifogas. Regionen stödjer med upp till 70 % av beräknad totalkostnad upp till max 200 000 kr.
Internationellt resestöd	???	???
Kartritningsbidrag	Syftar till att utveckla orienteringssporten genom nya kartor.	Finns inte med i bidragsbestämmelserna. Har inte hittat skriftligt beslut, överenskommelse, avtal om detta bidrag.

	Orienteringsförbundet är enda mottagaren av stödet.	Det går enbart till Orienteringsförbundet och är inget vi kommunicerar.
Köp av drift och tjänst	Olika typer av driftsavtal: 5 st föreningar får ersättning för att sköta Region Gotlands anläggningar.	Avtalen ser olika ut och föreningarna får olika mycket betalt för sina tjänster. Skillnaderna går inte att härleda till anläggningens storlek eller underhållsnivå. Minst får Slite tennisklubb (20 000 kr) och mest får Sudrets HC (630 000 kr). Olika lång avtalstid, möjlighet till omförhandling mellan 2023 (ett avtal först 2025 - Hemse bollklubb).
Representationsstöd	Ge ett extra stöd till de gotländska elitföreningarna i lagidrotterna.	Föreningen skall föregående år varit högst rankad på Gotland inom sin idrott och kön och har kontinuerligt fastlandsutbyte på seniornivå. Bedömning sker även av: - Exponering i media lokalt, nationellt och internationellt. - Publikiffror, utifrån respektive idrotts förutsättningar. - Hur bidrar föreningen till Vision 2025 (Utifrån Gotlands kärnvärden och varumärkeslöfte) - I bedömningen premieras föreningar som tar på sig arrangörskap för nationella/internationella evenemang. - Jämställdhets- och mångfaldsperspektiv ska beaktas och vägas in.
Resestöd	Genomförda resor relevanta för föreningens huvudsyfte.	Ungdom och idrott: Stöd för åldersgruppen 12-20 år för resor utanför Gotland. Minst tio godkända sammankomster per år krävs. Funkis: Resestöd till medlemmar från 12 år och uppåt. Minst tio godkända sammankomster per år krävs samt att vi beviljar endast stöd som inte ges enligt andra bestämmelser, ex LSS, färdtjänst. Medföljande får räknas om föreningen bedömer det nödvändigt. Nivån på ungdom och idrott baseras på DG:s idrottsresepris "ekonomiplats" och varierar därför med deras prislista.
Startstöd	Stöd till nystartad förening med ungdomsverksamhet.	Föreningen ska uppfylla de allmänna kraven på en förening samt ha genomfört och redovisats minst tio godkända sammankomster. En förening kan få 1000 kr i startstöd.
Stöd till drift motionsstuga	Att ha öppna anläggningar för motion till allmänheten som inkluderar omklädningsrum, dusch, wc och diverse motionsspår.	Fyra anläggningar är bidragsberättigade: Garde-, Kinner-, Svaide och VOK-stugan. Utbetalning sker mot årlig redovisning av ekonomi och övriga årsmöteshandlingar. Fördelning av budgeterat anslag sker enligt följande: 50 % Grundstöd, 20 % Elljusspår, 10 % Motionsspår, Spårmaskin 10%, Elljusspår 20 %, Motionsspår 10 %, Konstsnö 5%, Spårmaskin 5 %.
Stöd till politiska ungdomsorganisationer*	Ingår idag i bidragsbestämmelserna, men har egna beslutade regler under RSF.	(Bör utgå ur KFA-s bidragsbestämmelser.)
Subventionerad hyra, hallar, planer, material (IP-skogen)	Sänkt hyra för föreningar i Region Gotlands lokaler, både idrottshallar och exempelvis aulor. Uthyrning av mobil utrustning.	Förening ska vara registrerad i föreningsregistret och motsvara kraven i allmänna bestämmelser.
Verksamhetsstöd sociala föreningar	Sociala föreningar, som bedriver ideell och för samhället särskilt viktig verksamhet och inom socialt stöd, kan söka verksamhetsstöd för kommande år	Ideell och för samhället särskilt viktig verksamhet och inom socialt stöd.
Verksamhetsstöd studieförbund	Stödets huvudsakliga syfte är att stödja och stimulera studieförbundens folkbildningsverksamhet på Gotland. Villkor för stöd är att verksamheten är öppen för alla.	Dessa bestämmelser gäller för årligen genomförd verksamhet: - Organisationer på Gotland som är berättigade till bidrag från Folkbildningsrådet. - Insänd verksamhetsberättelse, resultat- och balansräkning, revisionsberättelse samt justerat protokoll från genomfört årsmöte. - Enligt önskemål ta fram statistikmaterial. - Anmäla sådana väsentliga förändringar som kan påverka förutsättningarna för erhållande av bidrag.
Verksamhetsstöd Rf Sisu	???	???
Övrigt verksamhetsstöd funkis	Ej definierat	Ej definierat förutom att föreningen måste vara registrerad och bidragsberättigad förening för personer med funktionsnedsättning.

* Eftersom ett nytt regelverk tagits fram av Regionstyrelseförvaltningen för stöd till politiska ungdomsorganisationer, bör dessa utgå och diskuteras inte i denna översyn.

Nuvarande stöd kan sorteras in under tidigare nämnda kategorier enligt följande:

Anläggning

Driftsavtal

Driftstöd

Investeringsstöd

Köp av drift och tjänst

Stöd för drift motionsstuga

Subventionerad hyra lokaler, planer och material (IP-skogen)

Verksamhet

Aktivitetsstöd

Distriktsstöd

Internationellt resestöd

Resestöd

Startstöd

Särskilt stöd/Extra v-stöd

Verksamhetsstöd till politiska ungdomsorganisationer – regler under RSF, diskuteras ej

Verksamhetsstöd sociala föreningar

Verksamhetsstöd Rf Sisu

(Studieförbund – under verksamhetsstöd kultur)

Utveckling

Arrangemangsstöd

Kartritningsbidrag

Projektmedel till politiska ungdomsorganisationer – regler under RSF, diskuteras ej

Representationsstöd

Resestipendium

Ungdomsledarpris

I Region Gotland finns i dagsläget flest och mest stöd för **anläggning**. Formerna är många och det är tydligt att systemet har vuxit fram organiskt utifrån behov och under lång tid. Exempelvis finns driftsavtal (avtalat anläggningsstöd som löper över längre tid), driftstöd (anläggningsstöd som söks varje år), stöd för drift av motionsstuga samt köp av drift och tjänst (där en förening sköter en regional anläggning, t ex en fotbollsplan). De olika formerna skapar olika förutsättningar för föreningarna. Avtalen ger bättre långsiktighet än de sökta driftstöden, men också sämre förutsättningar för förändringar i verksamheterna såsom höjda kostnader. Det är också stor skillnad i stödnivåer, både inom varje stöd och mellan stöden. Exempelvis får någon förening dubbelt så mycket för att sköta en fotbollsplan som en annan med liknande ansvar och till och med mer än de flesta föreningar med egen anläggning får totalt. Driftsavtalen och avtalen för köp av tjänst är inte likartat upprättade, vilket ger olika villkor för klubbarna. Någon ska sköta bokning av anläggningen inom föreningen, en annan bokas via Fritidsenheten. Någon får sälja annonsplatser och ta intäkterna, en annan har andra villkor osv. Avtalen löper också på olika tid med automatisk förlängning, vilket gör dem svåra att administrera och ändra. Driftsavtalen har också med en skrivning gällande krav på hur mycket verksamhet som sker på anläggningen (uttryckt i antal godkända sammankomster). Nivåerna är satta olika, uppgifterna är svåra att följa upp (sker ingen direktrapportering) och det även oklart vad som sker om målet inte nås. När det gäller drift av motionsstuga utgår fast ersättning för respektive utbud: En viss procent för vardera grundstöd, elljusspår, motionsspår, konstsnö och spårmaskin. (Dock används inte de nivåer som beskrivs i bidragsbestämmelserna – fördelningsnyckeln är ändrad.)

Utöver ovan nämnda anläggningsstöd finns ett investeringsstöd för upprustning/utveckling av anläggningar.

Det absolut största stödet är subventionerad hyra för idrottshallar och planer. Omfattningen kostnadmässigt är nästan det dubbla, 25 mnkr mot

total övrig stödgivning 15,2 mnkr (2019). Låga hyror i de regionägda lokalerna gynnar en viss typ av idrott och missgynnar andra. De idrotter som bäst kan dra nytta av de regionägda lokalerna är **XXX, XXX, XXX** och **XXX**. De sporter som helt hamnar utanför den här stödformen är exempelvis ridsport, fäktning, motorsport och tennis. En diskussion behövs om huruvida det är önskvärt liksom möjligheter till förändring.

Stöd för **verksamhet** ges exempelvis för löpande verksamhet såsom distriktsstöd, verksamhetsstöd Rf Sisu, verksamhetsstöd sociala föreningar, startstöd och särskild stöd/extra verksamhetsstöd (benämns olika på olika ställen). Vissa söks i förväg med öppna söksummor (sociala föreningar, särskilt stöd), andra avtalas (Rf Sisu), distriktsstöden ges i efterhand mot antal medlemmar (olika typer av medlemmar ger olika stödnivåer). Startstödet är en fast summa men har inte sökts på flera år.

Stöd till studieförbund hamnar också inom denna kategori, men på kulturområdet. Dessa beräknas retroaktivt i ungefär samma modell som den statliga fördelningsmodellen mot genomförd verksamhet och beräknas bland annat efter antal deltagare i folkbildningsverksamhet, deltagartimmar samt antal kulturarrangemang. Att den statliga fördelningsmodellen ses över och förändras under 2023 ligger väl i tid för bidragsöversynen.

Till verksamhetsstöd räknas också stöd som ges retroaktivt mot de aktiviteter eller resor som genomförts (aktivitetsstöd och resestöd). **Kritik mot resestödets kriterier? Internationellt resestöd?**

Några mindre stödformer finns för **utveckling**. Arrangemangsstödet (för enskilda, tidsbegränsade arrangemang som stärker utbudet och Gotland som mötesplats) och representationsstödet (ges till elitföreningar i lagidrott) men som inte finansieras av skattemedel utan namnförsäljning för arenan på Visborg. Kartritningsbidrag utgår då kartor upprättas eller uppdateras. Ungdomsledarpriset delas årligen ut till en ideellt arbetande ledare för barn och ungdom som verkar inom föreningsdriven verksamhet på Gotland och utses av Rf Sisu. Ett resestipendium på 5 000 kr delas också ut till pristagaren för Idrottsakademins ungdomsledarpris.

2.5.3 Hur gör andra?

När det gäller stödformer kan konstateras att det varierar stort i upplägg mellan jämförelsekommunerna såväl kring bidragsformer som terminologi. Övergripande kan sägas att stöd ges för anläggning, verksamhet och utveckling men att formerna för stöden varierar.

Gällande **anläggning** har Gävle anläggningsstöd och riktat lokalstöd (för investeringar bl a). Karlskrona har lokalbidrag och investeringsbidrag.

Nyköping har lokalbidrag för hyra och driftstöd. Örnsköldsvik har anläggningsbidrag, bidrag hyrd lokal och upprustningsbidrag.

Det man i jämförelsekommunerna ger anläggningsstöd till är alltså:

- Drift av anläggning
- Hyra av anläggning/lokal
- Investering

Verksamhetsstöd utgår i flera former. Gävle har verksamhetsstöd och medlemsstöd, dvs ett övergripande stöd för föreningsverksamhet och ett som är baserat på medlemsantal. Karlskrona har dessa två och även ett simskolebidrag. Nyköping har startbidrag och stöd till sommarlovsaktiviteter, men inget löpande verksamhetsstöd alls i övrigt. Örnsköldsvik fördelar medlemsbidrag, sammankomstbidrag (aktivitetsstöd) och ledarskapsutbildningsstöd. Det är alltså väldigt olika hur stöd fördelas till själva verksamheten. Nyköping är kanske mest radikalt i att endast stötta föreningar i startskedet och inte för löpande verksamhet utöver drift- och lokalbidrag. Nyköping har dock tillfälliga föreningsstöd, ett vitt begrepp som kan användas till temporär verksamhet, förlusttäckning vid arrangemang eller "andra uppkomna situationer". Gävle, Karlskrona och Örnsköldsvik har verksamhetsstöd/sammankomstbidrag och medlemsbidrag för barn/ungdomsverksamhet samt funkis, men inte till pensionärsorganisationer. Verksamhetsstödet baseras på rapporterade deltagartillfällen, det vill säga att jämföra med vårt aktivitetsstöd. Medlemsstödet utgår med en summa per bidragsberättigad medlem (från 7 år och uppåt). I Örnsköldsvik fördelas även ledarskapsutbildningsstöd. Som helhet kan alltså konstateras att verksamhetsstöd utgår exempelvis baserat på:

- medlemmar
- aktiviteter
- definierade behov, såsom ledarskapsutbildning eller simskolebidrag

Stöd för **utveckling** finns i många former. Gävle har arrangemangsstöd och projektstöd. Karlskrona har mer riktade stöd för internationellt utbyte, sponsringsbidrag (ett slags arrangemangsstöd) och kartbidrag, men även utvecklingsbidrag (för verksamhetsutveckling/projekt). Örnsköldsvik har transportbidrag (liknande vårt resestöd), utvecklingsbidrag, särskilt bidrag och kartbidrag. Nyköping har inte något stöd för utveckling, men möjligen används deras tillfälliga föreningsstöd även till detta. När det gäller stöd för utveckling är det alltså som mest spretigt och stöd ges för:

- resor och utbyte
- temporär verksamhet
- projekt
- utveckling av kartor

Figur 3: Stödformer, jämförelse andra kommuner

	Gävle	Karlskrona	Nyköping	Örnsköldsvik
Anläggning	Anläggningsstöd	Lokalbidrag	Lokalbidrag (hyra)	Anläggningsbidrag
	Riktat lokalstöd	Investeringsbidrag	Driftstöd	Bidrag hyrd lokal
				Upprustningsbidrag
Verksamhet	Verksamhetsstöd	Verksamhetsbidrag	Startbidrag	
	Medlemsstöd	Medlemsbidrag	Sommarlovsaktiviteter	Medlemsbidrag
		Simskolebidrag	Tillfälliga föreningsstöd	Sammankomstbidrag
				Ledarskapsutbildningsstöd
Utveckling	Arrangemangsstöd	Internationellt utbyte		Transportbidrag
	Projektstöd	Utvecklingsbidrag		Utvecklingsbidrag
		Sponsringsbidrag		Särskilt bidrag
		Stöd orienteringskartor		Kartbidrag

2.5.4 Stödformer, sammanfattning

Det finns lika många sätt att organisera stöd på som det finns kommuner. Region Gotland har ett av de mest omfattande och diversifierade systemen. Det omfattande systemet är svåröverblickat. Upplägget med låsta stödformer riskerar också att skapa låsningar i stödgivningen, med följderna att förflyttningar mot målen är svåra att göra.

Utgångspunkten för en diskussion kring ett nytt stödsystem måste vara områdets behov samt Region Gotlands behov av likvärdighet, transparens, kommunikation och uppföljning mot områdets mål.

Reflektioner gällande stödformer:

- Ett enklare upplägg är önskvärt. Stödformerna behöver ses över för att skapa ändamålsenlighet mot mål och områdets behov, samt transparens och rättvisa.
- En diskussion om subventionerad hyra i regionägda lokaler i förhållande till övriga anläggningsstöd är önskvärd.

3 Hantering

3.1 Allmänt

När det gäller hantering av stöden kan det konstateras att denna i dagsläget huvudsakligen styrs utifrån stödens kriterier. Varje stöd har sin hantering. Arbetsprocessbeskrivningar finns på plats, men på grund av mängden stöd och beräkningsunderlag tar det tid att sätta sig in i systemet, vilket gör stödgivningen sårbar.

Generellt är kommunikationen från Fritidsenheten kring stöden begränsad. Stor del av kommunikationen till idrottsområdet sköts av Rf Sisu. Aktivitetsstödet rapporteras exempelvis genom ett system som Rf Sisu disponerar och bjuder in till.

Under de senaste åren har digitaliseringen ökat och de flesta stöden söks via e-tjänst. Vissa processer ligger helt utanför Region Gotlands hantering (såsom rapportering för aktivitetsstöd och resestöd).

Arbetet med bidragsöversynen skall omfatta även dessa aspekter med målet att kvalitetssäkra alla delar av hanteringen och öka processernas transparens.

Sammanfattning hantering (allmänt):

- En diskussion om möjligheter för och behov av standardiserade processer bör hållas.

3.2 Ansökningsförfarande

Vissa fritidsstöd har utlysningar och ansökningstider, såsom exempelvis investeringsstöd och verksamhetsstöd. Andra har ett rekviserings-/rapporteringsförfarande, också dessa med utlysning en viss tid. Något stöd (arrangemangsstöd) har öppen ansökan hela året och behandlas löpande. Ansökningstiderna behöver samplaneras, då det i dagsläget är en personal som sköter samtliga stöd.

Hur stöden kommuniceras varierar stort, vilket kan ses som problem gällande likvärdighet och transparens. Den enda externa kommunikation som finns är den fasta informationen på RG:s webbsida. Rf Sisu förväntas dock kommunicera när det är dags att söka aktivitetsstöd och investeringsstöd. Startstödet kommuniceras endast i bidragsbestämmelserna. Annat, som driftsavtal och köp av drift och tjänst kommuniceras inte alls, utan uppstår utifrån behov.

Tabell 2: Översikt gällande ansökning.

Stödform	Ansökningsformat	Ansökningstid	Övrigt
Aktivitetsstöd	Info via webb, ibland via Rf Sisu. E-tjänst ungdom och funkis (pensionär blankett)	Barn: Två ggr/år, senast 15/2 för ht och 15/8 för vt. Funkis och pensionär: Årligen senast 15/2.	Alla som inte ansöker via (Rf Sibus system) Idrott Online ska föra närvarokort för samtliga sammankomster som är frivilliga att skicka in med ansökan (sparas i tio år).
Arrangemangsstöd	Info via webb, e-tjänst	Löpande	Först till kvarn gäller – tills pengarna tar slut.
Distriktsstöd	Info via webb. Ansökan via e-tjänst från 2023 (pensionär blankett).	1 gg/år, 15/2.	Oförändrat sedan många år.
Driftsavtal	Avtal skickas ut via post för påskrift.	Slutet av året eller början av jan.	Oklarheter i förfarandet, vissa tror att de ska ansöka, andra att utbetalning sker per automatik.
Driftstöd	Info via webb. Ansökan via e-tjänst.	1 gg/år	Oförändrat sedan många år.
Investeringsstöd	Info via webb. Utlysning, ansökan via e-tjänst.	1 gg/år, 28/2	Idag nästan enda chansen till utveckling.
Internationellt resestöd	?	?	?
Kartritningsbidrag	Mail till/från orienteringsförbundet. Registrering i W3D3.	-	Stödet utgår i form av en rekvisition.

Köp av drift och tjänst	Ingen utlysning, ingen ansökan.	-	Oklart hur denna "upphandling" har sett ut.
Representationsstöd	Info via Rf Sisu. Ansökan digitalt.	Årligen, senast 15/4.	Medlen erhålls via namnförsäljningen av arenan på Visborg. Region Gotland sköter beredningen och fördelningen. RF-Sisu Gotland administrerar utbetalningen.
Resestöd	Info via webb och Rf Sisu. Utlysning. Idrott ansökan via Rf Sibus resestödssida. Övriga + funkis via e-tjänst.		Idrottsföreningar med parasport får stöd från funktispotten, ej ungdomsresepotten. Oklart varifrån det beslutet härstammar.
Startstöd	Oklart	Oklart	Ingen ansökan på flera år. (1000 kr.)
Stöd till drift motionsstuga	Info via webb. Ansökan på blankett.	Årligen, senast 28/2.	Ansökan egentligen en redovisning/rekvisition av spårlängd mm.
Subventionerad hyra, hallar, planer, material (IP-skogen)	??? Material: Bokning via tele eller mail.	Hallar och planer: Blocktider fördelas 2 ggr/år (?) och övriga tider är därefter bokningsbara via digital tjänst. Material: Öppet året runt.	Hallar och planer: Ogenomtränglig process för en icke invigd. Material: Ganska okänd möjlighet utanför idrotten.
Verksamhetsstöd sociala föreningar	Info via webb. Utlysning, ansökan via e-tjänst.	Årligen 1/11 varje år.	Oförändrat under många år.
Verksamhetsstöd studieförbund	Ev mail till studieförbund. Rekvirering via blankett.	Årligen i början av året.	Fördelning baserad på beräkning för statligt stöd som görs om 2023.
Verksamhetsstöd Rf Sisu	Avtal.	Ett år – flerårigt? Förlängs automatiskt?	
Övrigt verksamhetsstöd funkis	Info via webb. Ansökan på blankett.	Årligen, senast 15/2.	Pga få sökande är ansökningar efter deadline oftast välkomna.

När det gäller ansökningsperioder, ligger de flesta runt årsskiftet samt halvårsskiftet. Några har löpande ansökan och är öppna hela året.

Figur 4: Ansökningsperioder

Stödform	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Aktivitetsstöd		15-feb						15-aug				
Arrangemangsstöd	Löpande											
Distriktsstöd		15-feb										
Driftsavtal	Påskrift											Utskick
Driftsstöd		28-feb										
Investeringsstöd		28-feb										
Kartritningsbidrag	Vid förfrågan											
Köp av drift och tjänst												
Representationsstöd				15-apr								
Resestöd	Idrott 15 jan	Övrigt 15 feb					Idrott 15 juli	Övrigt 15 aug				
Stöd till motionsstugor		28-feb										
Stöd till politiskt ungdomsförbund	Projektstöd löpande			Grundstöd 30 april								
Startstöd	Oklart											
Stöd till studieförbund	Jan											
Subventionerad hyra idrottslokal		???		???		???		???				
Särskilt/extra verksamhetsstöd		15-feb										
Subventionerad hyra mobil anl	Löpande											
Verksamhetsstöd RF Sisu	???											
Verksamhetsstöd sociala föreningar											01-nov	

Sammanfattning ansökningsförfarande:

3.3 Bedömningsprocesser

Samtliga stöd hanteras av föreningskonsulenterna som sammanställer ansökningarna och skapar underlag. Det finns ingen "reserv" eller ställföreträdande ansvarig handläggare, vilket gör processen sårbar. Många stöd beräknas utifrån färdiga mallar utifrån bidragsreglerna, medan andra bedöms i grupp. Ett skriftligt bedömningsunderlag upprättas nästan alltid, men efter egna mallar, vilka i dagsläget inte tillgängliga för allmänheten. I dagsläget tillämpas både kvantitativa beräkningar och kvalitativa bedömningar i olika stödformer som var och en har fördelar och nackdelar. Kvantitativa beräkningar mot genomförd verksamhet förenklar administrativt då ingen rapportering behövs, men kan å andra sidan skapa volymjakt. Det kan även innebära att det saknas incitament till dialog med området, vilket riskerar att skapa distans till aktörerna och ett samtalsläge med högt tonläge. I samtliga nuvarande stödformer finns en svårighet att koppla stödgivningen till aktuella mål, både gällande insatser/prioriteringar samt möjligheten att se förflyttning mot mål.

Tabell 3: Översikt gällande bedömning.

Stödform	Ansvar	Medverkande	Hur?	Underlag	Övrigt
Aktivitetsstöd	Föreningskonsulent	RF-SISU Gotland (för idrotten)	Listar ansökningar (idrott: Rf Sisu, övriga RG), uträkning enligt mall, utbetalning via InterbookGo.	Ja, egen mall	Avdelningschef får kontinuerligt information på beredningsmöten 2 ggr/månaden.
Arrangemangsstöd	Föreningskonsulent	Fritidsstrateg, avdelningschef	Ansökan inkommer till W3D2 via e-tjänst. Föreningskonsulent handlägger löpande och beslutsmöten sker varannan vecka.	Ja, egen mall	Stödet kan ges som ett uppstartsstöd till arrangemang max tre år i rad. I praktiken går stödet ofta till samma årliga arrangemang.
Distriktsstöd	Föreningskonsulent	-	Föreningskonsulent tar emot ansökningarna, granskar, beräknar och	Ja, egen mall	Avdelningschef får kontinuerligt information på

			gör utbetalningsunderlag.		beredningsmöten 2 ggr/månaden.
Driftsavtal	Förenings- konsulent administrerar, fritidschef innehåll?	Fritidschef, fritidsstrateg	Avtalen uppdateras årligen med uppräknig av stöd (2%) och registrerar ärendet i W3D3.	Avtalet i sig samt sammanfattande excellfil	Hanteringen är något oklar, har inte upprättats nya på länge.
Driftstöd	Förenings- konsulent	Fritidsstrateg, avdelnings-chef	Sammanställning av ansökningarna i W3D3. Underlaget stäms av med fritidschef.	Ja, egen mall	
Investeringsstöd	Förenings- konsulent	Fritidsstrateg, bitr fritidschef, fritidschef, avdelningschef	Ansökningarna sammanställs. "Fyrklöversmöte" ger ev kompletteringar och ett förslag. Beredningsmöte med avdelningschef och fritidsstrateg.	Ja	
Internationellt resestöd	???	???	???	????	????
Kartritningsbidrag	Förenings- konsulent	-	Redovisning registreras i W3D3, handläggning. Attestera utbetalning: Fritids- och/eller avdelningschef.	Nej, men redovisning finns i W3D3.	Oklart om något beslut fattas, det är en rekvisition enligt beslut eller överenskommelse från förr.
Köp av drift och tjänst	Fritidsstrateg?	Avdelnings-chef	Oklart	Nej (förutom avtalet)	Otydlig process
Representations- stöd	???	???	???	???	???
Resestöd	Förenings- konsulent	Rf Sisu Beräkning är beslutad i bidragsbestäm- elserna. Avdelningschef skriver på utbetalnings- underlag.	Ungdom och funkis: RG registrerar, sammanställer och räknar ut ersättning i Interbook Go. Idrott: RF-SISU skickar underlag och RG lägger in/räknar ut i IBGO.	Ja, utbetalnings- underlag	Utbetalningsunder- lag rapporteras till RS.
Startstöd	Förenings- konsulent	Oklart	Oklart	Oklart	
Stöd till drift motionsstuga	Förenings- konsulent	-	Ansökningar sammanställs och beräkning sker.	Ja	Föreningen ansöker inte om en summa utan redovisar bara sina spår vilka i sig genererar en summa.
Subventionerad hyra hallar, planer, material (IP-skogen)	?	Boknings- administratörer	???	???	Utifrån liknar systemet total anarki – den som skriker mest får bäst.
Verksamhetsstöd sociala föreningar	Förenings- konsulent	Fritidsstrateg, avdelningschef epresentanter från RSF/social hållbarhet, HSF samt SOF.	Ansökningar sammanställs i underlag till beredningsmöte med sakkunniga från RSF, HSF och SOF. Fritidsstrateg och avdelningschef konulteras via beredningsmöten varannan vecka.	Tjänsteskrivelse	Tillräcklig kompetens för bedömning finns inte inom avdelningen. Beslut fattas av RS.
Verksamhetsstöd studieförbund	Handläggare kulturstöd	Enhetschef, avdelningschef	Utbetalning av volymstöd sker automatiskt.	Excellfil	Projektmedel finns inte längre.
Verksamhetsstöd Rf Sisu					

Övrigt verksamhetsstöd funkis	Föreningskonsulent	Fritidsstrateg, avdelningschef	Ansökningar tas emot och bedöms med fritidsstrateg.	Nej	Det är i princip uttalat att 100 000 kr av stödet går till FUNKISAM.
-------------------------------	--------------------	--------------------------------	---	-----	--

Arbetsbelastningen är intensiv runt årsskiftet respektive halvårsskiftet.

Figur 5: Arbetsbelastning

Stödform	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Aktivitetsstöd		15-feb						15-aug				
Arrangemangsstöd	Löpande											
Distriktsstöd		15-feb										
Driftsavtal	Påskrift											Utskick
Driftsstöd		28-feb										
Investeringsstöd		28-feb										
Karträttningsbidrag	Vid förfrågan											
Köp av drift och tjänst												
Representationstöd				15-apr								
Resestöd	Idrott 15 jan	Övrigt 15 feb					Idrott 15 juli	Övrigt 15 aug				
Stöd till motionsstugor		28-feb										
Stöd till politiskt ungdomsförbund	Projektstöd löpande			Grundstöd 30 april								
Startstöd	Oklart											
Stöd till studieförbund	Jan											
Subventionerad hyra idrottslokal		???		???		???		???				
Särskilt/extra verksamhetsstöd		15-feb										
Subventionerad hyra mobil anl	Löpande											
Verksamhetsstöd RF Sisú	???											
Verksamhetsstöd sociala föreningar											01-nov	

Sammanfattning bedömningsprocesser:

- Diskussion krävs kring hur man säkerställer hanteringen då en handläggare blir sjuk eller slutar.
- Hur bedömningsprocesser och -perioder ytterligare kan kvalitetssäkras bör diskuteras.

3.4 Bedömningsparametrar

I stödsystemet ges vissa stöd enligt kvantitativa beräkningar, där belopp och parametrar styrs från bidragsbestämmelserna eller andra beslutade dokument. Andra stöd ges kvalitativt, dvs efter bedömning mot beslutade parametrar. Fördelen med kvantitativa beräkningar är att det är tydligt och transparent samt ges i efterhand, vilket reducerar ett moment (ansökan blir rapporteringen). Nackdelen är att det blir svårt att målstyra verksamhet och

att visa förflyttning mot mål. Risken är också att dialogen med området blir mindre, vilket kan resultera i en reaktivitet och ett högt tonläge i kommunikationen från området. Fördelen med kvalitativ bedömning är att det är lättare att göra prioriteringar mot aktuella planer, det ger incitament till mer dialog med området och skapar större möjlighet att skapa förflyttning/utveckling. Nackdelen är att det ställer högre krav på rapportering och uppföljning.

När stödformer väljs, bör en diskussion om vilka stöd som passar för vilken typ av bedömning hållas. Samtidigt bör det diskuteras hur regelverk och rutinbeskrivningar möjliggör prioriteringar mot aktuell Fritidsplan även för den kvantitativt beräknade stödgivningen.

I dagsläget finns inte prioriteringar i planer och strategier med i bidragsdokumentet eftersom bidragsbestämmelserna inte revideras så ofta som nya planer tas.

Sammanfattning bedömningsparametrar:

- Stödets syfte och form påverkar hur bedömning ska ske (kvantitativt eller kvalitativt).
- Det behövs en lösning för hur prioriteringar i aktuell Fritidsplan ska kunna påverka bedömningen.

3.5 Beslut

Idag har avdelningschef delegation på beslut gällande belopp upp till 200 000 kr, vilket innebär att beslut kan tas på avdelningsnivå för de allra flesta stöden. Om förändring önskas, krävs förändring av delegationsordningen.

Under vissa stöd framgår beslutsgången i nuvarande dokument, under andra saknas den informationen. Gällande de kvantitativt framräknade stöden, där beslut egentligen redan är fattade genom reglerna, är beslutsförfarandet endast formalia.

Tabell 4: Översikt gällande beslut.

Stödform	Beslut	Kommentar
----------	--------	-----------

Aktivitetsstöd	Regionfullmäktige (genom bidragsbestämmelser)	Enhets- eller avdelningschef skriver på utbetalningsunderlag som sedan rapporteras till regionstyrelsen.
Arrangemangsstöd	Avdelningschef	
Distriktsstöd	Regionfullmäktige (genom bidragsbestämmelser)	Enhets- eller avdelningschef skriver på utbetalningsunderlag som sedan rapporteras till regionstyrelsen.
Driftsavtal	Fritidschef	
Driftstöd	Avdelningschef	
Investeringsstöd	Avdelningschef	
Internationellt resestöd		
Kartritningsbidrag	Ev inte alls	Oklart om något beslut fattas, det är en rekvisition enligt beslut/överenskommelse från förr.
Köp av drift och tjänst	Avdelningschef	Oklart
Representationsstöd	Avdelningschef	Rf Sisu deltar i urvalsprocess
Resestöd	Regionfullmäktige (genom bidragsbestämmelser)	Enhets- eller avdelningschef skriver på utbetalningsunderlag som sedan rapporteras till regionstyrelsen.
Startstöd	Avdelningschef	
Stöd till drift motionsstuga	Regionfullmäktige (genom bidragsbestämmelser)	Fritidschef och/eller avdelningschef attesterar.
Subventionerad hyra anl & material	Regionstyrelsen, gammal hävd?	Nivåer fattas i beslut av taxor och avgifter av Regionstyrelsen. Fördelning av tider: ???
Verksamhetsstöd sociala föreningar	Regionstyrelsen	
Verksamhetsstöd studieförbund	Avdelningschef	
Verksamhetsstöd Rf Sisu	Avdelningschef	
Övrigt verksamhetsstöd funkis	Avdelningschef	

Sammanfattning beslut:

- Beslutsgången behöver göras mer transparent för sökande.
- En diskussion kring på vilken nivå fördelning och beräkningar ska ligga. Ska de verkligen ligga i Reglerna, som tas av Regionfullmäktige, eller kan de med fördel läggas i Riktlinjer som kan ändras av närmaste nämnd?
- I vidare arbete kan det även diskuteras vem som ska ha delegation på besluten – avdelningschef eller enhetschef.

3.6 Uppföljning & granskning

3.6.1 Uppföljning

I nuvarande bidragsbestämmelser finns en skrivning om uppföljning:

- KFN:s stöd till kultur- och fritidsverksamheten ska fortlöpande utvärderas. Stödtagarna ska ges möjlighet att framföra sina synpunkter i samband med utvärderingen.

Idag finns ingen övergripande plan eller gemensamma tillvägagångssätt för uppföljning för de olika stöden.

Uppföljningen ska beskrivas övergripande i dokumentet "Riktlinjer för stödgivning inom kultur- och fritidsområdet" och detaljerat i arbetsprocess- och rutinbeskrivningar.

Tabell 5: Översikt gällande redovisning och uppföljning.

Stödform	Redovisning	Uppföljning	Kommentar
Aktivitetsstöd	(Ansökan är en redovisning)	Statistik beräknas, används delvis i VB.	Utbetalningslistor delges RS
Arrangemangsstöd	Skriftlig redovisning via e-tjänst	Mot arrets syfte och mål. Statistik beräknas, används...	Internt faktureringsunderlag upprättas vid hyresbefrielse
Distriktsstöd	(Ansökan är en redovisning)		Kontroll: Barn och pensionär – antal lokalföreningar och godkända sammankomster. Funkis – status distriktsfunktion.
Driftsavtal	Årsmöteshandlingar	-	
Driftstöd	(Ansökan är en redovisning) Årsmöteshandlingar	Mot kriterier. Statistik beräknas, används...	
Investeringsstöd	Skriftlig redovisning via e-tjänst Årsmöteshandlingar	Mot beslutsunderlag.	
Internationellt resestöd	???	???	
Kartritningsbidrag	(Ansökan är en redovisning) Årsmöteshandlingar	-	-
Köp av drift och tjänst	-	-	
Representationsstöd	???	???	
Resestöd	(Ansökan är en redovisning) Årsmöteshandlingar	-	
Startstöd	(Ansökan är en redovisning) Årsmöteshandlingar	Mot kriterier.	
Stöd till drift motionsstuga	(Ansökan är en redovisning) Årsmöteshandlingar	Mot kriterier.	
Subventionerad hyra anl & material	-	Bokningsstatistik beräknas, används...	-
Verksamhetsstöd sociala föreningar	Årsmöteshandlingar	Har få kriterier. Statistik beräknas, används...	
Verksamhetsstöd studieförbund	(Ansökan är en redovisning) Årsmöteshandlingar	-	Skickas endast in ibland
Verksamhetsstöd Rf Sisu	???	???	
Övrigt verksamhetsstöd funkis	Ingen skriftlig redovisning. Årsmöteshandlingar		

I dagsläget samlas/sammanställs en del digitala data, i form av manuella sammanställningar och beräkningar för hand. En del av detta läggs in som nyckeltal i verksamhetsberättelse. Annat sker enligt gamla rutiner och läggs i en mapp. Utifrån krav på offentlig statistik hämtas uppgifter från systemet Interbook Go samt ekonomisystemen och rapporteras till Kolada, det offentliga systemet för kommunal statistik. Vissa svårigheter finns att få in de uppgifter som önskas/krävs från såväl egen verksamhet (bad) och föreningsdriven verksamhet (bokningar av regionägda men föreningsdrivna anläggningar) på grund av bristande rutiner.

Att notera är dock att då endast vissa stöd ingår i statistiken, blir det svårt att få överblick på stödgivningen och dess resultat som helhet.

3.6.2 Granskning

I nuvarande bidragsbestämmelser finns en skrivning om granskning.

- Stödtagare åtar sig att bereda berörd personal inom KFF fritt tillträde till anläggningar och arrangemang i syfte att granska verksamhet för vilken stöd beviljats.

En rutin för löpande granskning av stödmottagare finns beskriven på webbsidan, under föreningservice:

”Årligen skall regionen granska ca 5 % av de föreningar som är berättigade stöd från regionen. I grunden bygger det på att vi uppmärksammar något. Kan vara tips från förbund, kraftiga förändringar i redovisade aktiviteter, felaktiga ifyllda uppgifter samt ett antal slumpvisa utvalda föreningar.”

Detta följs av en beskrivning av hur granskningsförfarandet går till. Texten saknas i de gamla bidragsbestämmelserna men finns med i nya regler och riktlinjer.

Tabell 6: Översikt gällande granskning.

Stödform	Granskning	Kommentar
Aktivitetsstöd	Ja	Slumpvis och vid misstanke/nyfikenhet
Arrangemangsstöd	Ja	Vid oklarheter eller misstanke
Distriktsstöd	Ja	I samband med ansökan mot kriterier
Driftsavtal	Nej	

Driftstöd	Ja	I samband med ansökan, utgifter kontrolleras
Investeringsstöd	Ja	I samband med ansökan, kvitton och transaktioner granskas
Internationellt resestöd	???	
Kartritningsbidrag	Nej	
Köp av drift och tjänst	Nej	
Representationsstöd	???	
Resestöd	Ja, av RF Sisu	I samband med ansökan. Stickprov bör göras – granskning av biljetter – men har inte prioriterats (små summor).
Startstöd	Ja	Vid ansökan
Stöd till drift motionsstuga	Ja	Planen är 1/år. Okulär besiktning.
Subventionerad hyra anl & material	Nej	
Verksamhetsstöd sociala föreningar	Ja	Genomläsning årsmöteshandlingar
Verksamhetsstöd studieförbund	Nej	
Verksamhetsstöd Rf Sisu	Nej	
Övrigt verksamhetsstöd funkis	Ja	Genomläsning årsmöteshandlingar

Sammanfattning uppföljning:

- Formerna för uppföljning bör diskuteras och möjligheten till gemensamma former utredas.
- Möjligheten till digital sammanställning av uppgifter/statistik bör utredas.

4 Ekonomi

4.1 Resurssättning

Hur ser förutsättningarna ut för fritidsområdet på Gotland, vad förväntas området bidra med mot Region Gotlands mål och vilka ekonomiska medel finns tillgängliga för det arbetet?

4.1.1 Målbild och förutsättningar

De skrivningar i Regional utvecklingsstrategi (RUS) som omfattar fritidsområdet, beskriver dess betydelse för hälsa, delaktighet, trygghet och tillit till varandra samt områdets betydelse för demokratiutveckling. I RUS

understryks också det levande föreningslivet som en viktig del i Gotlands attraktivitet för boende och turism. I målsättningen att skapa ett socialt hållbart Gotland som ett tryggt och inkluderande samhälle med livskvalitet för alla är aktörerna på fritidsområdet viktiga möjliggörare och genomförare.

Behovet av en aktiv fritid är stort. Barn och unga är inaktiva under större delen av sin vakna tid, 67 procent för 11-åringar vilket ökar till 75 procent för 15-åringar. Gotland har extremt stor andel av befolkningen med lågt socialt deltagande (30%) och högre siffror för psykisk ohälsa än genomsnittet i Sverige enligt den hälsoundersökning som genomförs vartannat år. Ohälsa är nästan tio gånger vanligare bland personer med funktionsnedsättning än befolkningen i övrigt. Den ökande gruppen äldre kräver satsningar på förebyggande insatser för att i förlängningen sänka sjukvårdsrelaterade kostnader.

Gotland har också speciella förutsättningar med ö-läget, som bland annat innebär längre resor, dyrare transporter och sämre tillgänglighet för våra innevånare till andra regioners och kommuners utbud.

Fritids- och idrottsområdets betydelse för besöksnäringen är stor, men har ändå möjlighet att utvecklas ytterligare.

För att kunna attrahera personer i arbetsför ålder när det gäller inflyttning och rekrytering, är kultur- och fritidsutbudet mycket viktigt. Många inflyttare anger att huvudorsaken till inflyttning är ett lugnare liv med mer fokus på livet utanför jobbet, alltså fritiden. Att satsa på kultur- och fritidslivet innebär därför även att säkerställa att regionen/kommunen får behålla viktig kompetens samt underlätta rekrytering av specialkompetens. Nämnas kan att flera mindre kommuner, exempelvis Emmaboda och Växjö, har haft samma utmaning som Gotland i dessa frågor. Där har man valt att göra stora satsningar på kultur- och fritidsområdet för att fler ska välja att flytta dit, något som har givit mycket god utväxling för såväl inflyttning och rekrytering som tillväxt.

4.1.2 Budgetram Region Gotland

De stöd som finns idag har vuxit fram under lång tid. I olika omgångar har de också skurits ned eller förändrats, varför en översyn av det ekonomiska perspektivet har påkallats inom ramen för projektet. I kartläggningen tittar vi närmare på år 2019, eftersom det är senaste året med ordinarie verksamhet (innan pandemin).

Totalt för stödgivning på fritidsområdet fördelades 2019 i finansiell stödgivning 14 891 tkr. Utöver detta uppgick kostnaderna för hyressubventionering (hallar, planer, mobil anläggning) efter intäkter 23 953 tkr.

4.1.3 Jämförelser med andra

Hur ligger Region Gotlands budget för stödgivning på fritidsområdet till i en omvärldsspaning? Det är svårt att säga, eftersom beräkningsgrunderna bakom för den officiella statistiken kring detta är otydlig. Siffrorna varierar stort och det är svårt att härleda anledningen till skillnaderna.

Dessutom försvåras jämförelser ytterligare genom Gotlands särställning som kommun med ett regionalt uppdrag. Den kontanta stödgivningen måste också relateras till taxor och avgifter: Höga avgifter för idrottsanläggningar kanske kompenseras genom stödgivningen.

Kultur- och fritidspolitiskt råder påtagliga skillnader mellan de fem kommunerna. Högskattekommunen Örnsköldsvik framstår som en särklassig fritidskommun och ligger långt över de andra gällande fritid kr/invånare – drygt 82% mer än Gotland. Återigen noteras dock att dessa uppgifter kan vara svåra att jämföra rakt av, eftersom varje kommun organiserar sitt fritidsengagemang på olika sätt och därför bokför kostnaderna olika. Som exempel kan nämnas att det Region Gotlands siffra för kontant stöd inte verkar innefatta varken avtal eller köp av tjänst, vilket innebär att nästan hälften av stödgivningen hamnar utanför statistiken. Det är alltså oklart vad rapporteringen verkligen innehåller. Jämförelser bör därför inte göras rakt av, utan snarare ses som en bild av hur olika det ser ut.

Figur 6: Kommuners utgifter för fritidsområdet 2021.

	Gotland	Gävle	Karlskrona	Nyköping	Örnsköldsvik
Kommunens totala kostnader kr/inv	68 523	71 613	69 673	71 225	74 251
Fritid, kr/inv	1 217	1 551	1 361	1 744	2 216
Kontant stöd, kr/inv	71,9	77,9	48,1	131,5	161
Timhyra fotbollsplan ungdom	42	133	43	37	131
Timhyra ishall ungdom	84	157	43	143	309

Gällande studieförbund hittas jämförelsesiffrorna i kulturstatistiken. Jämförelse har gjorts med elva utvalda kommuner i samband med bidragsöversyn kultur.

Studieförbund inom kommunal kulturpeng (skattekronor) per invånare 2019

Kommun	kr/inv
Skellefteå	69
Östersund	53
Gotland	46
Luleå	33
Nyköping	33
Falun	31
Varberg	31
Karlskrona	31
Mölnadal	30
Emmaboda	30
Kalmar	28
Växjö	21
Medelvärde	36

Enligt den officiella statistiken ligger Gotland högt gällande finansiering av studieförbund i jämförelsen med dessa 10 kommuner. Noteras bör dock att inga **regionala** medel fördelas till studieförbunden på Gotland, vilket sker i andra regioner.

4.1.4 Behov

Under denna rubrik försöker vi beskriva områdets behov. När det gäller stöd med öppet ansökningsbelopp ger ansökningstrycket en indikation på behovet. För övriga stöd (där rapportering helt enkelt genererar en summa) grundas bedömningen av behovet på dialog med området.

På grund av de senaste årens pandempåverkan, har vi valt att studera 2019 års nivåer.

Tabell 7: Översikt sökt och beviljat 2019

Stödform	Sökt belopp, kr	Beviljat belopp, kr	% av sökt	Kommentar
Aktivitetsstöd	-	2 700 000	-	363 000 godkända sammankomster
Arrangemangsstöd	???	151 000	???	???
Distriktsstöd – barn	-	47 000		Dialog: ???
- funkis	-	230 000		.
- pensionär	-	71 000		.
Driftsavtal	-	4 431 000		Dialog: Vissa föreningar har stora behov.
Driftstöd	-	771 000		Dialog: ???
Investeringsstöd	2 019 000	829 000	41%	Gravt översökt
Internationellt resestöd	???	???		???
Kartritningsbidrag	-	50 000		Dialog: ???
Köp av drift och tjänst	-	1 397 000		Dialog: ???
Representationsstöd	???	300 000		???
Resestöd	???	678 000	???	Dialog: Höjda biljettpreiser påverkar föreningarna.
Startstöd	-	-		Inget verkar föreligga. (Stödet söks ej.)
Stöd till drift motionsstuga	-	400 000		Dialog:
Subventionerad hyra anl & material	-	23 953 000	-	Dialog: Vissa anläggningar och tider är mycket attraktiva, andra inte.
Verksamhetsstöd sociala föreningar	1 456 000	460 000	32%	Gravt översökt
Verksamhetsstöd studieförbund	-	2 700 000		Dialog: Saknas regionalt stöd.
Verksamhetsstöd Rf Sisufunkis	-	2 025 000		Dialog: ???
Övrigt verksamhetsstöd funkis	-	150 000		Söker fler än Funkisam?

Eftersom de flesta stöden är reaktiva, dvs utgår ifrån rapporterad verksamhet där en viss pott fördelas, framkommer inte områdets behov genom ansökningsprocessen. Där det förekommer dialog med föreningarna kring stödsummorna har det noterats i tabellen ovan.

I ansökningsprocessen till arrangemangsstödet, investeringsstödet, representationsstödet, resestödet och verksamhetsstödet till sociala föreningar kan vi skönja behovet. I dessa stöd fördelas endast mellan 32 och 41% av ansökningsbeloppen, vilket indikerar att behovet kan vara 2,4 – 3,1 ggr större än stöden medger.

I den löpande dialogen med området har framkommit att flera av de som driver föreningsägda anläggningar har behov av ökat stöd, t ex **motionsstuga**, Wisby Ridklubb, **XXX** och **IK Graip/Slite ishall**. Även **sociala föreningar**, **Funkisam och Studieförbunden uttrycker behov av mer stöd**.

Andra behov som inte är synliga i systemet, men som blir tydliga i dialog är exempelvis behovet av ett likvärdigt system gällande hyreskontrakt och pensionärs- samt funkisverksamhet. I dagsläget finns inget stöd att söka för föreningar som inte äger sin lokal utan hyr den. Det drabbar t e x Korpen som därmed inte är stödberättigade gällande anläggningsstöd. Systemet är också gjort så att verksamhet för funkis och pensionärer endast utgår till föreningar med sådan inriktning. När samma verksamhet drivs av en annan klubb, t ex idrottsförening, utgår inget stöd för funkis och pensionärer. Vissa verksamheter har också mycket aktiviteter för åldersgrupper som står utanför stödsystemet, som unga barn (simskolor, småbarngympa, barndans, ridlekis) och ungdomar över 20 år (cirkelgympa och annan gruppträning, gym osv). När det gäller stöd till motionsstugor, så används anläggningarna huvudsakligen av allmänheten och föreningarnas egen verksamhet är en mycket liten del av den totala användningen varför exempelvis aktivitetsstödet inte svarar mot behovet.

Det finns också föreningar som inte söker stöd alls från Region Gotland av olika skäl.

Endast några av stöden indexuppräknas, vilket innebär att stödsummorna i realiteten minskar för varje år.

Sammanfattning finansiering:

- Den behövs en diskussion kring stödgivningens ekonomiska förutsättningar i relation till såväl regionala mål som områdets behov.
- En politisk diskussion kring vad som önskas av stödsystemet gällande rättvisa i olika perspektiv, såsom jämlikhet, jämställdhet, ekonomiska förutsättningar och geografisk spridning krävs.
- Möjlighet till årlig indexuppräkning bör undersökas.

4.2 Utfall

Totalt beviljas årligen omkring 440 ansökningar (2022). Många av stöden är upplagda så att de sökande delar på de medel som finns. Generellt kan sägas att fördelningen ligger ganska fast över åren. Det beror dels på att stöden fördelas från olika potter, dels på att det är sällsynt med nya sökande. En total jämförelse av utfallet har inte gjorts på många år, eftersom det omfattande systemet gör det svåröverblickat och svårt att mäta. Upplägget med låsta stödformer riskerar också att skapa låsningar i stödgivningen, med följderna att förflyttningar mot målen är svåra att göra.

Statsstöd ska som regel eftersträva jämlikhet i fördelningen. Stödgivningens regler och hantering ska vara transparenta och rättvisa – och så även fördelningen av medel. Eventuella frånsteg från jämlikhetsprincipen ska kunna motiveras.

Jämlikhet handlar i grunden om allas lika värde. Det är ett omfattande begrepp, som kan beskrivas ur olika perspektiv. De tvärgående perspektiv som Region Gotland ska beakta är:

Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ekonomiskt perspektiv

Barnperspektiv

Jämställdhetsperspektiv

Landsbygdsperspektiv

Klimat och miljöperspektiv

I denna kartläggning avstår vi ifrån att beskriva det rättsliga perspektivet och klimat- och miljöperspektivet. Vi fokuserar istället på

- ekonomisk jämlikhet
- jämlikhet mellan stödkategorier, områden och idrotter
- jämställdhet
- geografiskt perspektiv, inkl landsbygdsperspektivet
- ålder, inkl barnperspektivet

4.2.1 Jämlikhet kategorier

Totalt för stödgivning på fritidsområdet fördelades 2019 i finansiell stödgivning 14 891 tkr. Utöver detta uppgick kostnaderna för hyressubventionering (hallar, planer, mobil anläggning) efter intäkter 23 953 tkr.

Tabell 8: Översikt ekonomi, kategorier.

Kategori	kr	Summa	% mot total	Exkl subv.	% exkl subv.
ANLÄGGNINGSSTÖD		33 345 000		8 078 000	54%
Subventionerad hyra	23 953 000		62%		
Övriga anläggningsstöd	8 078 000		21%		
VERKSAMHETSSTÖD		6 362 000	16%	6 362 000	43%
UTVECKLING		451 000	1%	451 000	3%
SUMMA		40 219 000	100%	14 891 000	100%

Övriga stöd	kr	Total stödgivning kultur, kr	Totalt övriga verksamhetsstöd, kr
Stöd till studieförbund	2 700 000	7 215 000	5 344 000

Anläggningsstöden dominerar. Den allra största kostnaden för stöd till fritidsområdet ligger i hyressubventioner av Region Gotlands idrottshallar, planer och mobila anläggning. Kostnaden för detta var 2021 (inklusive vaktmästeri och förbrukningsmaterial) nästan 24 mnkr, vilket motsvarar 62% av den totala kostnaden för stödgivningen. (Notera: I beräkningen för subventionerad hyra ingår inte kostnader för simhallar, eftersom även verksamheten i dessa sköts av Region Gotland.) Räknar man in den subventionerade hyran i anläggningsstöden, utgör stöd till anläggningar 83 % av stödgivningen.

Verksamhetsstöden omfattar knappt 6,4 mnkr (exkl studieförbunden) och utgör därmed 16% av den totala stödgivningen. En diskussion kring balansen mellan finansiering av anläggningar gentemot innehåll/aktiviteter/medlemsverksamhet kan vara av intresse. Detta med tanke på att det i första hand är i aktiviteter och medlemsengagemang vi kan mäta förflyttning mot mål/resultat.

Studieförbunden fick 2019 2,7 mnkr i stöd från Region Gotland, vilket ska ses i relation till stödgivningen på kulturens område. Där fördelades 2019 7,2 mnkr totalt i stödgivningen, varav 6,7 mnkr i verksamhetsstöd till samtliga övriga kulturorganisationer.

De stöd som samlas under rubriken **utveckling** uppgår till drygt 1% och är därmed den minsta kategorin, vilket också behöver diskuteras utifrån politiska förväntningar och regionala mål för fritidsområdet.

Många av stöden saknar årlig indexuppräknings, vilket gör det svårt för föreningarna att kunna möta löne- och prishöjningar.

4.2.2 Jämlikhet områden

Fördelningen mellan de olika områdena inom fritidsområdet – idrott, sociala föreningar, pensionärsföreningar, funkisföreningar och övriga – såg 2019 ut som följer:

Tabell 9: Stödfördelning områden

Typ av stödmottagare	kr	% mot total	Exkl subv.	% exkl subv.
Idrottsföreningar	37 264 000	96,0 %	13 311 000	89,4%
Sociala föreningar	460 000	1,2 %	460 000	3,1%
Pensionärsföreningar	176 000	0,5 %	176 000	1,2%
Funkisföreningar	824 000	2,1 %	824 000	5,5%
Övriga	119 000	0,3 %	119 000	0,8%
SUMMA	38 843 000	100%	14 890 000	100%

Det är alltså idrottsområdet som stödgivningen i dagsläget huvudsakligen riktas till. En politisk diskussion behövs om huruvida detta är det önskade utfallet.

4.2.3 Jämlikhet

En annan jämlikhetsfråga är hur fördelningen ser ut mellan olika idrotter..

XXX

Tabell 10: Stödfördelning idrotter

Kommentarer...

Ekonomisk jämlikhet mellan idrotter som kan nyttja regionens lokaler kontra föreningsdrivna: Subventionerade lokaler kostnad från–till och genomsnitt/h. Kostnad per MÖJLIG timme? Jämföra med föreningsdrivna anläggningars stöd/möjlig timme?

Kostnaden för hyressubventioner (24 mnkr) kan ställas i relation till stöd till föreningsdrivna anläggningar, knappt 8,1 mnkr, vilka utgör 21 % av de totala stöden. Viktigt att notera är också att det utöver dessa finns ytterligare omkring 60 st föreningsdrivna anläggningar på Gotland som i dagsläget inte erhåller stöd från Region Gotland.

De sporter som huvudsakligen använder Region Gotlands idrottshallar, planer och mobila anläggning är fotboll, handboll, basket, volleyboll, innebandy, ishockey, konståkning, XXX. Sporter som inte kan använda de erbjudna anläggningarna är exempelvis ridsport, travsport, styrkesporter, motorsport, racketsporter, klättring och skateboard. Utbudet av regionägda lokaler gynnar därmed vissa sporter och missgynnar andra.

Mellan de olika stödformerna råder orättvisor, särskilt gällande stöd för anläggning. Vissa föreningar får i dagsläget mer ersättning för att sköta 2-3 regionägda fotbollsplaner än föreningsägda, betydligt mer komplicerade anläggningar.

Inom de olika stöden finns också ekonomiska orättvisor. För både driftstöd och driftsavtal gäller en mall för kostnadsberäkning som i grunden utgår för skötsel av t ex en fotbollsplan. Det innebär att flera av vissa föreningars anläggningskostnader i dagsläget inte är stödberättigade. För vissa föreningar kan så mycket som 75% av kostnaderna hamna utanför stödgivningen. Inom driftsavtalen går det största stödet till ishockey (22 %), fotboll (15 %) och innebandy (14 %). Beräknat mot antalet godkända sammankomster 2019, är orättvisorna stora. Det är klubbarna IK Graip, Stånga IF och Garda IK som toppar listan för driftstöd mot antalet sammankomster. De idrotter som får mest är hockey och konståkning.

Genom driftsavtalen får de motsvarande 4 948 kr/sammankomst, följt av innebandyn på 2 804 kr/sammankomst att jämföra med de som får minst: Tennis (250 kr), friidrott (269 kr) och ridsport (287 kr).

När det gäller ”köp av drift och tjänst” utgår ersättning på väldigt olika premisser, vilket innebär att en förening kan få dubbelt så mycket som en annan för att sköta samma typ av anläggning. Skötselavtalets stöd räknat mot antalet sammankomster visar att Sudrets HC får motsvarande 1 190 kr/sammankomst, Hemse bollklubb får 666 kr och Klintehamns IK får 619 kr medan P18 IK får 204 kr.

En politisk diskussion behövs kring vad stödsystemet ska främja för att sedan framarbete ett jämlikt och rättvist system.

4.2.4 Jämställdhet

I delar av nuvarande rapportering saknas uppgift om kön. I denna kartläggning har vi därför använt uppgifter från varje förenings medlemsregister som underlag för jämställdhetsstatistiken. Det blir en lite grövre kalibrering, eftersom det inte direkt är knutet till antalet uthyrda timmar eller aktivitetsstöd till tjej- respektive pojkdominerad verksamhet.

I databasen Kolada ser totalen för hela fritidsområdet i jämförelse med de fyra utvalda kommunerna ut som följer.

Figur 7: Jämställdhet

	Gotland	Gävle	Karlskrona	Nyköping	Örnsköldsvik
Idrottsföreningar med pojkdominerad verksamhet, %	53	61	64	64	45

Kommentar.

4.2.5 Geografiskt perspektiv

Staden, landsbygderna, norr/söder/Visby.

Tabell 12: Stöfdelning geografisk spridning

Kommentar.

4.2.6 Åldersperspektiv

Vilka åldrar stöttar Region Gotlands stödgivning? Stödformerna är styrda...
Problem med att samma grupp endast stöttas i viss form (ex pensionär).

Tabell 13: Stödfördelning åldersperspektiv

Kommentar.

Sammanfattning utfall:

- Kartläggningen föranleder en diskussion kring huruvida en mer jämlik fördelning är önskvärd, vad det skulle kunna innebära och hur detta i så fall kan möjliggöras.

4.3 Dialog och enkät

Föreningarna på fritidsområdet har inbjudits till dialogmöten och ombetts inkomma med synpunkter på nuvarande system via en digital enkät. Inbjudan har gått ut på flera sätt; genom mailutskick till samtliga stödmottagare, annonsering, utskick från Rf Sisu samt information via Region Gotlands webbplats. Sju stycken dialogmöten har under februari och mars 2023 genomförts med föreningar, pensionärsrådet, Funkisam och studieförbund. Totalt har omkring 120 personer närvarat. Dessutom har en digital enkät gått ut till området och 55 svar har inkommit.

Många intressanta inspel och tankar har inkommit från området och sammanfattas nedan.

4.3.1 Kort sammanfattning

Generellt sett kan sägas att föreningarna önskar höjda stödnivåer, en ökad tydlighet och transparens gällande vissa stöd samt förenklad administration.

Föreningarna önskar även stöd från regionen när det handlar om att söka andra stöd än de regionala.

Anläggningsfrågan är naturligtvis viktig. Här pekar föreningarna på oklarheter och orättvisor. Exempelvis kan en förening som driftar en kommunal anläggning inte göra investeringar. Samtidigt behöver en förening som driver egen anläggning mycket resurser och ideella krafter till driften vilket kan leda till färre aktiviteter. Som en del säger: ”-Vi försöker överleva driften, vi behöver längre avtal och mer pengar.”

Frågan om åldersgräns och regler för aktivitetsstöd har ofta kommit upp. Gemensamt är att föreningar som har verksamhet för seniorer borde kunna få stöd även om de inte är en traditionell pensionärsförening. Vissa vill skrota åldersgränserna helt och andra vill att åtminstone små barn och pensionärer ska inräknas i nuvarande stöd.

Studieförbunden diskuterade möjligheten att söka för planerad verksamhet i förväg respektive att i efterskott rapportera genomförd aktivitet. Båda varianter har sina styrkor och svagheter, men verksamhetsstöd i förväg kan innebära ett viktigt steg bort ifrån volymjakt. Ett nytt statligt stödsystem är på väg, och Region Gotland behöver vänta in det.

En viktig organisation för personer med funktionsvariation är Funkisam som är ett paraply för över 20 föreningar och som samverkar på många plan med Region Gotland. Önskemål finns att de skulle ha ett avtal i likhet med kulturinstitutionerna eller motsvarande istället för att ansöka om ettåriga verksamhetsbidrag från Kultur- och fritidsavdelningen. Förslag finns att ge uppdraget till enheten för social hållbarhet istället för kultur- och fritid.

Gällande sociala föreningar kom stor del av diskussionen att handla om hemvist för nuvarande verksamhetsstöd. Fem föreningar har gått samman och vill att handläggningen sköts av socialförvaltning då dessa föreningars målgrupper ofta är i kontakt med dem. De vill se en utveckling av arbetet med Regionens IOP-avtal så det kan komma ifråga för fler föreningar, i synnerhet Brottsofferjouren Gotland. Kort sagt ser föreningarna det som

ologiskt ur deras perspektiv att få stöd från en del av regionen och samverka med en annan del.

4.3.2 Synpunkter på befintliga stöd

Funderingarna varierar utifrån typ av förening. Idrottsföreningarnas största fråga är anläggningsstödet, medan sociala föreningar och pensionärs- samt funkisföreningar framför synpunkter främst kring verksamhetsstöd och förenklat system. Många verkar även vara nöjda med aktivitetsstöden även om nivåerna är för låga. Men många saknar ett stöd för kommande verksamhet, inte bara för den som har varit.

Resestödet är en annan viktig fråga. Idag är stöden utformade för resan till fastlandet. Men behov av stöd för resan till lägret eller tävlingen, övernattnings med mera är stort. En viktig parameter här är att man är bunden till Destination Gotlands tidtabell och deras ökade priser.

Synpunkter från enkäten:

- Det är när ekonomin tryter som man undersöker vilka stöd som finns och då går det oftast inte då stöden är tidsbundna.
- Beslutet från RG kunde vara på längre tid, 3-5 år, för mer långsiktigt arbete och planering.
- Studieförbund: För ett litet studieförbund är det en hög tröskel för att kvalificera sig som bidragsmottagare.
- Sociala föreningar: Vi får endast stöd från Region Gotland, medan andra sociala föreningar får stöd från staten och riksorganisationer. Varför ska dom ha stöd från Regionen också?
- Redovisning för aktivitetsersättning är omständlig och ersättningen är skamligt låg. Det vore enklare med en fast summa/medlem/år. Om detta inte är möjligt behöver aktivitetsersättningen bli högre med enklare redovisningssystem.
- Resestödets storlek räcker inte riktigt till även om du lägger ihop det med stödet från RF-SISU. Vissa föreningar/sporter måste resa till

fastlandet för att ha motståndare eller tävlingar, medan andra föreningar/sporter inte måste det.

- Hanteringen av driftsavtalet är bristande då avtal numer bara skrivs på ett år. Det medför en stor risk för verksamhet och gör det svårt att planera framåt.

- Investeringsstöd: Svårt att söka investeringsmedel när man skall söka och genomföra investering samma år. Svårt att få för större investeringar/ombyggnader.

- Det sätt man räknar ut driftkostnaden för anläggningar är inte anpassad efter olika typer av anläggningar. För Wisby Ridklubb har det betytt att minst 800 000 kr av klubbens kostnader inte syntes i beräkningen. Driftstödet är därför baserat på fel siffror och alldeles för låg. Det blir också missvisande när föreningen själv ska göra kostnadsberäkningen. Några föreningar har professionell skötsel andra sköter det ideellt vilket gör att kostnadsbilderna ser väldigt olika ut. Vi önskar ett mer rättvist system som är anpassat efter olika typer av verksamheter.

4.3.3 Synpunkter på hanteringen

Föreningarna har uttryckt att Region Gotlands digitalisering underlättat för dem men att det är av största vikt att systemet är smidigt – mindre administration skapar mer tid för verksamhet mot medborgarna.

Synpunkter från enkäten:

- Upplägget borde gå att förenkla. Inte som idag, det blir inte demokratiskt och jämlikt.

- Svårt att veta vad kriterierna är, hur de bedöms och vad som är syftet med verksamhetsstöd sociala föreningar. Beviljade belopp verkar tagna ur luften och svårt att förstå vad som premieras.

- Genomgående för alla stöd: Gör ansökan så enkel som möjligt med så få och lika regler och ansökningstillfällen som möjligt. Ideella ledare vill i första hand jobba med verksamheten och inte med administration.

- Det hade varit bra om samordning av tidpunkter med andra stöd gjordes allt om man kan få preliminära besked som möjliggör samfinansiering.
- Funkisam: Ansökan om extra verksamhetsstöd för organisationer för personer med funktionsvariationer bra och tydlig blankett.
- Bra att aktivitetsstödet är kopplat till LOK-stödet och att resestödet är kopplat till resestödet från RF-SISU. Det underlättar mycket att slippa göra flera ansökningar.
- Tycker att det är lätt att få tag på regionen och ni är hjälpsamma när jag har frågor som ska besvaras.
- Vill kunna rapportera digitalt med digital signering.
- Sökte och fick elkompensationsstöd, det var ett smidigt förfarande.

4.3.4 Tankar om nya stöd

Idrottsföreningarna uttrycker ett stort behov av ledare då de idag är både svårt att rekrytera och behålla. Tankar finns kring arvodering, milersättning och kläder samt att projektmedel ska kunna gå till arvodering av egna ledare. Det är även svårt att hitta ledare till grupper med lite äldre barn, från högstadiet och uppåt, som vill börja med en idrott.

Ett nytt system ska vara rättvist och transparent, med tydlighet i vad som stöttas och varför.

Studieförbunden lyfter frågan om möjligheten till treåriga avtal.

Långsiktighet behövs vid personal, lokaler m m.

Synpunkter från enkäten:

- Stöd borde endast fördelas mellan de föreningar som är ideella och inte har en årsomsättning på över exempelvis 100 000 kr, samt som inte har intäkter från andra håll, inte idkar affärsrörelse med höga intäkter, samt inte har anställda. Beloppet borde täcka fasta kostnader, såsom hyra, internet, bankkostnader, mobil, kontorsmateriel m m. Idag finns det bidragstagare från denna pott som tar delar av de andra bidragstagarnas pott genom att de hyr ut lokaler till dem.

- SISU-miljonen gav möjligheter för alla att söka medel när man vill göra något utöver det vanliga. Något liknande vore bra.
- Ev ett stöd för utbildande eller någon form av ersättning för funktionärer/ledare i ideella organisationer i breddlag samt ledarutbildning.
- Lokalstöd även till andra föreningar än idrottsföreningar, även ifall man inte äger lokalen utan har hyreskontrakt. Har man inte tillgång till egna lokaler är det "ekonomiskt" omöjligt att bedriva verksamhet som riktar sig mot bl a äldre som inte kan delta i utomhusaktiviteter.
- Någon form av riktat stöd till tjejjidrotter t ex hästsport.
- Elitstöd. Extra medel att söka för elitens resor. Roligt att det går bra för våra gotländska idrottare men deras ökade reskostnader slår mot breddverksamheten.
- Om vi vill aktivera 65+ så bör det finnas något aktivitetsstöd för den målgruppen. I nuläget kan de äldre som är så viktiga bli en belastning av kostnader för den enskilda klubben.
- Det skulle vara bra om det fanns bidrag att söka för att t ex kunna "anställa" kassör, svårt att hitta de som vill arbeta ideellt med det och som har kunskapen.
- Sociala föreningar: Vi skulle gärna se att RG hade ett Föreningshus, där vi små föreningar skulle kunna ha vår verksamhet. Tyvärr börjar det närma sig ett läge där vi inte kan fortsätta ha egen lokal och får helt övergå till att hjälpa våra klienter digitalt eller på offentlig plats, vilket hämmar våra klienter att söka den hjälp de så väl behöver.
- Aktivitetsstöd: Regionen borde villkora sitt aktivitetsstöd. Föreningar som inte låter stödet stanna i ungdomsidrotten borde inte få ta emot det och att lag/idrotter som inte är öppna för alla eller som toppar och selekterar inte heller ska få ta emot något stöd. Det bör också omfatta även 4-6 år och äldre 65 år och uppåt för alla föreningar. Barn i samma socken går i olika förskolor så föräldrarna känner inte varandra. Ett aktivt stöd till

verksamhet för den åldersgruppen skulle öka förutsättningarna för ett större socialt sammanhang på hemmaplan.

- Resestöd: Man skulle kunna söka för de i förväg eller direkt efter resa så man slipper ligga ute med dom pengarna.
- Vaktmästarstöd önskas.
- Att de lokaler och anläggningar som handikapporganisationer utnyttjar tex badet och gymna salarna och som ägs av regionen ska vara avgiftsfria.
- Stöd för att utveckla parasporten.

4.3.5 Tankar om resurssättning

Pensionärsföreningar och föreningar för personer med funktionsnedsättning representerar grupper som många gånger är ekonomiskt sårbara. Det gäller i synnerhet ensamstående pensionärer eller personer med funktionsnedsättning. När kostnaderna i samhället stiger kan kostnader för aktiviteter stänga ute människor som behöver dem bäst.

Föreningarna anser att nivåerna för aktivitetsstöd är alldeles för låga. Pensionärer har lägst av alla inom Region Gotlands nuvarande system. Det är även svårt med administrationen för många i målgruppen om man till exempelvis har en funktionsnedsättning. Ett projektstöd för kommande verksamhet är önskvärt och gärna långsiktigt, alltså minst 1-2 år.

Lokalfrågan är viktig både för pensionärer och funkisföreningar då billiga lokaler under dagtid är svåra att hitta. Idag räcker inte pengarna till att hyra bygdegårdarna mer än någon enstaka gång under året.

Studieförbunden lyfter också att ett stödsystem behöver kompletteras med samtal, rapporteringar, återkopplingar, synliggörandet av verksamheterna på ett bra sätt, vilket kräver resurser från förvaltningen som inte finns idag.

Röster:

- Bidragen är väldigt låga. Beloppen motsvarar inte behoven. Borde höjas rejält.

- Bidragssumman bör räknas upp med index varje år för att inte minska i värde.
- Driftens ekonomi hänger inte med inflationen och elpriser med mera.
- Funkisam: Det har blivit svårare, den bidragssumma vi har kunnat söka har varit oförändrad och har inte räknats upp sedan hedenhös tid. Det påverkar med minskade möjligheter att uppfylla våra uppdrag genom bl.a. att delta på kurser och konferenser utomläns.
- Andra länksällskap i Sverige får betydligt större stöd från Region, Kommun, Landsting. Borlänge 400 000 kr Haninge 120 000 kr.
- Evenemangsstödet skulle kunna vara större för t ex läger och camp. Vi har inte drivit fotbollsskola på många år då det blev en förlustaffär för föreningen.
- Då barn med funktionsnedsättning inte får hjälpmedel till fritidssysselsättning är det ibland väldigt mycket pengar som måste sökas. En Elinnebandy bil kostar närmare 115 000 kr. Det kommer nya sporter och det skulle underlätta om hjälpmedel kunde ingå.

4.3.6 Övriga synpunkter

Föreningarna önskar en bättre samordning mellan regionens förvaltningar och ett pragmatiskt förhållningssätt; finns det fastigheter eller mark som skulle kunna användas till föreningsverksamhet men som står ounyttjad idag? Föreningarna vill ha något slags samordning och en-väg-in.

Vidare fanns önskemål om tydligare kriterier för verksamhetsstöd och mer kontakt och samverkan med Regionen ifråga om både stöd och verksamhet. Studieförbunden framhåller att det är viktigt att hitta andra sätt att redovisa, inte bara årsmöteshandlingar. De önskar också hitta former för dialogmöten med en förvaltningsövergripande grupp, t ex ett samråd med nyckelpersoner, med fokus på Agenda 2030.

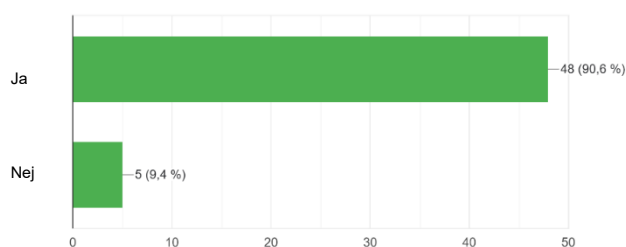
Slutligen önskas mer samverkan mellan föreningarna. Exempelvis genom erfarenhetsutbyten, gemensam drift eller resurspool för föreningsägda anläggningar eller faddernätverk för nystartade föreningar.

Röster:

- Vikten av regelbundna dialogmöten och uppföljning.
- Kunskap om folkbildningens roll och uppgift bland beslutsfattarna.
- Samla de olika stödformerna i en guide, så att alla lätt kan se vad de kan söka pengar till.

4.3.7 Vilka har deltagit?

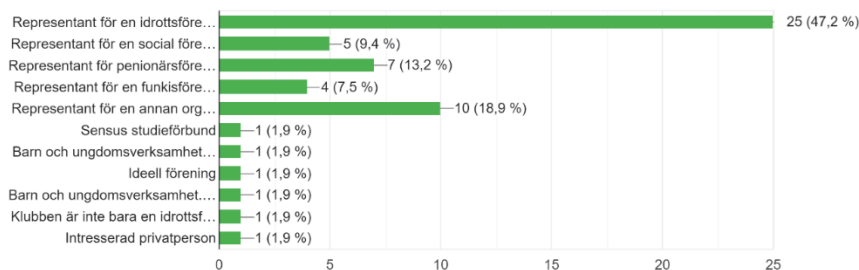
De flesta uppger att de har sökt stöd tidigare, både på dialogmöten och i enkäten. Enligt enkäten:



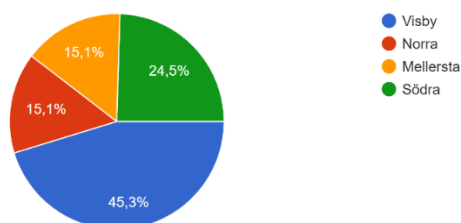
De som inte har sökt stöd tidigare uppger som skäl bland annat:

- För lite pengar – de större föreningarna tar det mesta.
- Skulle sökt fler om vi vetat att man hade chans att få det.
- Har inte hittat några stöd som passar.
- Har ingen ungdomsverksamhet = ingen chans till bidrag.

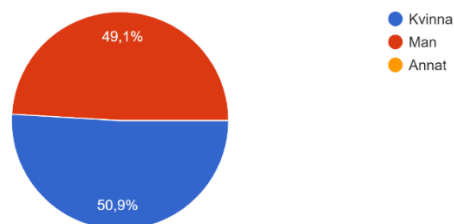
Representanter från samtliga målgrupper och typer av stöd har både närvarat på dialogmöten och svarat på enkäten. Enligt enkätsvaren:



Genom att dialogmöten hölls på såväl norra som södra Gotland och i Visby, var den geografiska spridningen god. Enligt enkätsvaren:



Nästan exakt hälften av de medverkande var kvinnor. Enligt enkätsvaren:



Åldersmässigt deltog flest personer från 30 år och uppåt. Enligt enkätsvaren:

